

Ylioppilaskunnan hallituksen puheenjohtajan lukuvuoden avajaispuhe 2024

Arvoisa kansleri, rehtori, vararehtorit, uudet opiskelijat ja juhlavieraat,

Lähes 100 vuotta sitten eräs tutkija tarkasteli tavanomaisia tulehduksia aiheuttavien bakteerien elinkaaria. Tutkimukset tuottivat journaaleihinkin päätyneitä, vaikka melko vähäistä kiinnostusta herättäneitä tuloksia. Sekaisten tapojensa mukaisesti hän unohti yhden bakteeriviljelmän kannen auki kesälomansa ajaksi. Pitkien ja lämminten kesäkuukausien aikana siivoamatta jääneen laboratorion paksussa ja kosteassa ilmassa leijuneet itiöt pesiytyivät pimeälle sivupöydälle jääneeseen petrimaljaan, jonka ravinteet tarjosivat rikkaan kasvualustan homeelle.

Kuukausia myöhemmin lomalta palattuaan tämä tutkija huomasi, että bakteerit eivät kasvaneet homehtuneessa viljelmässä. Koe toistettiin ja penisilliiniksi tunnistetun homeen lääkinnälliset vaikutukset havaittiin. Pian jo julkaistiin tutkimusartikkeli, mutta vastoin odotuksia sitä pidettiinkin naurettavana ja merkityksettömänä löytönä, joka pitkälti unohtui yli vuosikymmeneksi. Penisilliinin matka unohdetusta alaviitteestä lääketieteen maanjäritykseksi oli pitkä ja kivinen, täynnä kritiikkiä ja sivuuttamista. Mutta kertomuksen tutkija, Alexander Fleming, sai lopulta löydöksestään Nobel-palkinnon – tosin vasta lähes 20 vuotta ensihavaintonsa jälkeen. Haasteet ja kritiikki ovat puolestaan vaipuneet unholaan.

You see, history does not remember the cynic, nor are the wheels of progress turned by those who sneer at the fallen. The souls and spirits of nations are not raised by those who burn books and paintings in the fires of critique. On the contrary, history belongs to those who dare stray from the easy path into the gravelly ditch, whose hands are stung by its nettles and whose tears mix with the dirt staining their faces. It belongs to those who dare see the laws of the universe in falling apples and redemption in mould. Animals flee from burning forests, but one day many lifetimes ago, a determined one walked, despite the warnings and terror of others, courageously toward the fire. We do not know what that person who first wielded fire looked like, but their face must have been covered in ash and dust, and they must have stumbled and returned to their feet on their way to that blazing forest, and the flames must have pierced his hands like nails.

Tänä päivänä Helsingin yliopiston tunnuksessa roihuaa tuo sama tuli, jonka valjastamalla ihminen erotti itsensä muista eläimistä. Tänään kysymykseni on teille, uudet opiskelijat ja kaikki muutkin läsnäolijat, aiommeko rohkeasti, kompastellen, kyynikkojen pilkasta riippumatta, kävellä määrätietoisesti tuota liekkiä kohti? Aiommeko antaa sen valaista yön,

antaa sen läpäistä itsemme, sytyttää meistä uusia ihmisiä? Jos valitsette kävellä kohti tulta, uudet opiskelijat, se, joka on aiemmin kauhistuttanut teitä voi olla avain tulevaisuuteenne, maailma tulee kääntymään ylösalaisin ja liika muuttumaan ratkaisuksi ihmiskunnan vitsauksiin.

Muistot Flemingistä eivät kuitenkaan kerro meille ainoastaan huutavasta rohkeudesta ja periksiantamattomasta sisusta. Ne muistuttavat meitä siitä, että inhimilliset ponnistukset eivät ole täydellisiä, vaan päinvastoin usein virheiden, harhailun ja sekasorron täyttämiä. Tosiasia on sekin, että vuoden 1945 lääketieteen Nobel-palkinto penisilliinistä jaettiin Flemingin lisäksi tutkimus- ja tuotantotyöhön ratkaisevasti osallistuneille, Flemingin homeisessa sattumassa valonpilkahduksen nähneille Ernst Chainille ja Howard Floreyille. Harvemmin suuria saavutuksia tehdään yksin, vaikka suurmiehet yleensä korostuvatkin menneisyyden kaanonista.

Näin ollen minulla on teille, uudet opiskelijat, kolme ohjetta tuleville opiskeluvuosillenne. Yksi: Olkaa valmiita tekemään virheitä. Kaksi: Uskaltakaa harhailla ja astua sivuun raivatuilta reiteiltä. Ja kolme: Uskokaa toisiinne ja löytäkää tukea opiskelijatovereistanne.